

Kardinál Mindszenty- bojovník proti komunizmu II.

Michal Kretschmer

9. júna 2019 ✚ *História*

V Ríme, vo Viedni a na pastoračných cestách

V septembri 1971 obdržal kardinál amnestiu od maďarskej vlády. Nebolo to však dôsledkom povolnosti Vatikánu, ale skôr to bolo výsledkom aktivít USA, ktoré sa kardinála chceli zbaviť, ako prekážky politiky uvoľňovania. Rozhodnutie o amnestii nedostal však na veľvyslanectve, ale bolo mu niekoľko dní potom zaslané – keď už bol v cudzine. Kardinál odpovedal, že nikdy o amnestiu nežiadal a že ako náprava justičného zločinu je možná len rehabilitácia. 28. septembra odchádza s vatikánskym diplomatickým pasom do Viedne, kde ho očakával arcibiskup Casaroli, ktorý s ním ďalej cestoval do Vatikánu. Vo Vatikáne ho prijal pápež s mimoriadnou úctou a objal ho. Pri zahájení biskupskej synody mohol stáť po jeho pravici pri koncelebrovanej svätej omši. Pápež v príhovore povedal pochvalné slová o kardinálovi Mindszentym. 23. septembra 1971 opäť koncelebroval s pápežom. Ten mu po svätej omši povedal, že je a zostáva arcibiskupom Ostrihomu a primasom Maďarska a že keby mal nejaké problémy, má sa na neho obrátiť s dôverou. Toho istého dňa odcestoval kardinál do Viedne, kde sa usídlil v seminári, ktorý bol založený jeho predchodcom a bol kardinálovi podriadený. Keď prehlásil, že železnú oponu považuje za provizórnu a smrtonosnú hranicu, vyvolalo to nespokojnosť vo Vatikáne a kardinál obdržal pokyn, aby všetky svoje vyjadrenia a dokonca i kázne, najprv dával Svätej stolici k posúdeniu. Na to odpovedal, že ich predloží výhradne pápežovi, keď ho o to vyslovene požiada. Za hlavné svoje úlohy v tomto vyhnanstve považoval duchovnú starostlivosť o asi jeden a pol milióna maďarských emigrantov roztrúsených po celom svete, ďalej potom zverejnenie svojich pamätí, aby získal pozornosť svetovej verejnosti ohľadom nebezpečenstva bolševizmu.

Vstával o šiestej ráno a okrem slúženi svätej omše, modlitieb a meditácii, po celý deň usilovne pracoval a len zriedka išiel spať pred polnocou. Jeho spolupracovníci s ním ťažko udržali krok. Svätá stolica mu však neschválila jeho plán, aby založil organizáciu starajúcu sa o maďarských katolíckych migrantov a dostal k dispozícii svätiacich biskupov. Vydával sa preto sám, na pastoračné cesty do celého sveta. Už pri prvej ceste, v máji 1972 do západného Nemecka, sa ukázalo, že tento jeho pastoračný zámer je príliš úzky. Chceli ho vidieť a počuť i maďarskí protestanti a Nemci. Navštevuje Brusel, Manchester, Fatimu. Počas svojich ciest celebroval za týždeň na 5-6 rôznych miestach svätú omšu, kázal, poskytoval rozhovory tlači, rozhlasu a televízii a hovoril s veriacimi. Cestoval aj mnoho kilometrov za starými a chorými Maďarmi, aby ich vyspovedal a podal im sväté prijímanie. Navštívil Vancouver v Kanade a vysvätil v New Brunswicku (americký štát New York) novo postavený kostol, pre maďarskú katolícku obec. Koncom roka 1973 bol na ceste v Juhoafrickej republike, kde navštívil Johannesburg, Pretoriu, Kapské mesto a Durban. V každom meste mal jednak maďarský program (omša svätá, kázanie v maďarskom jazyku, prekladané do angličtiny) a tiež prednášky.

Zbavený arcibiskupského úradu, ďalšie cesty a smrť

Prísľub, ktorý vatikánski diplomati dali, bez vedomia a súhlasu kardinála, maďarskej vláde, v lete 1971, kardinál nerešpektoval. I keď úmyselne neprovokoval, hovoril o zle bolševizmu a komunistickej moci v Maďarsku. Maďarská vláda najprv proti nedodržiavaniu prísluhu protestovala, potom poslala ňou povolených biskupov do Vatikánu, aby protestovali. V júli 1973, potom čo čítal rukopis kardinálových pamätí, vyjadril Pavol VI. obavy, že komunistická vláda bude kardinála ohovárať a pomstí sa na celej maďarskej cirkvi. Kardinál odpovedal, že je zvyknutý na to, že ho ohovárajú nepriatelia Cirkvi, v spojení s progresívnymi a ľavicovými katolíkmi a že dejiny bolševizmu ukazujú, ako Cirkev nemôže nijakými ústretovými gestami zabrániť svojmu prenasledovaniu, pretože to plynie z podstaty komunistickej ideológie.

Začiatkom novembra 1973 pápež kardinála písomne vyzval, aby sa zriekol svojho arcibiskupského úradu, pretože to vyžaduje núdza spôsobená tým, že arcidiecéza je 25 rokov bez vlády biskupa. Napísal tiež, že potom bude môcť o publikácii svojich pamätí „slobodnejšie“ rozhodovať. Arcibiskup odpovedal, že po zrelej úvahe sa nemôže zrieknuť svojho arcibiskupského úradu, pretože by to viedlo k vymenovaniu nového arcibiskupa a to len so súhlasom štátneho úradu pre cirkevné záležitosti, čím by sa i on sám stal zodpovedný za katastrofálny stav cirkevných pomerov v Maďarsku. Pápež na to neprihliadol a listom z 18. decembra dal kardinálovi na vedomie, že ostrihomský arcibiskupský stolec hodlá vyhlásiť za uprázdnený. 7. januára 1974 odpovedá Mindszenty pápežovi, že jeho rozhodnutie nemôže prijať, lebo by ešte viac sťažilo život veriacich v Maďarsku a medzi pravovernými veriacimi a Cirkvi vernými kňazmi, by to spôsobilo zmätok a žiada ho, aby svoje rozhodnutie zmenil. To sa však nestalo; 5. februára súčasne oznámili Vatikán a Budapešť, že pápež prehlásil ostrihomský arcibiskupský stolec za uprázdnený a jeho administrátorom vymenoval biskupa Lékaia. Ten bol voči komunistom povolný. Napriek tomu ho Pavol VI. menoval 24. mája 1976 kardinálom.

Mindszenty na to ihneď reagoval vyhlásením, že toto rozhodnutie bolo vykonané len Svätou stolicou. Neskôr k tomu uviedol: Maďarsko a katolícka Cirkev v ňom, nie sú slobodné; vedenie diecézy sa nachádza v rukách komunistov, pod kontrolou štátnej správy a žiadny biskup to nemôže zmeniť; režim rozhoduje o obsadení cirkevných funkcií a o tom, koho biskupi môžu vysvätiť na kňaza; ústavou zaručená náboženská sloboda je potlačovaná, sú kladené prekážky nepovinnému vyučovaniu náboženstva na školách, mládež je vychovávaná v ateistickom duchu a veriaci sú vystavení diskriminácii; vymenovanie biskupov, kým nebudú odstránené zmienené nepríjemnosti, nerieši problémy Cirkvi v Maďarsku; menovanie „mierových kňazov“ do dôležitých cirkevných úradov otriasa dôverou Cirkvi verných kňazov a veriacich v najvyššie vedení Cirkvi. Svoje prehlásenie ukončuje s tým, že za týchto okolností nemôže abdikovať. Rozhodnutie Pavla VI. vyvolalo rozhorčenie v mnohých krajinách; Vatikán obdržal tisíce protestných listov; talianska mládež protestovala na námestí svätého Petra; Frankfurter, Allgemeine Zeitung písal o katastrofálnom nepochopení komunizmu, Die Welt o trpkých dôsledkoch vatikánskej politiky aggiornamenta, že to je prispôsobovanie sa moci ateistu a spolupráca s nepriateľmi viery. Imre Miklós, predseda Úradu pre cirkevné záležitosti, rozhodnutie pápeža uvítal a uistil ho svojou podporou. Kardinál pápežovo rozhodnutie trpel, ale neopúšťal sa a nenechal sa odradiť od svojho ďalšieho pôsobenia. Niekoľko



Zdroj: christnet.eu

dní po ňom prehlásil, že jeho životná úloha sa nemení a že má na piatich kontinentoch čo robiť. 7.mája 1974 odchádza na sedem týždňovú cestu do USA; navštívil tam celkom 35 miest (okrem iných New York, Washington, Dallas, San Francisco, Cleveland). Bol vrele uvítaný veriacimi, nielen maďarskej národnosti; dokonca policajti v službe pred ním na ulici pokľakávali a prosili o požehnanie.

Na tlačových konferenciách dával najavo svoj nesúhlas s Ostpolitik (východnou politikou) Vatikánu, ale vždy zdôrazňoval náležitú úctu k pápežovi. Po svojom návrate podniká pastoračnú cestu do Nemecka, ktoré potom znovu navštívi v októbri 1974, keď sa zúčastňuje Medzinárodného knižného veľtrhu vo Frankfurtu, pri príležitosti vydania jeho päťsto stranovej knihy Erinnerungen (Spomienky). Týždeň po svojom návrate sa vydáva na deväťtýždennú cestu do Austrálie a na Nový Zéland. Okrem iných miest navštevuje Perth, Adelaide, Sydney, Canberru, Brisbane a Melbourne. Na spiatočnej ceste navštevuje Havaj, San Francisco a New York. V apríli 1975 cestuje do Južnej Ameriky; navštevuje Caracas, Bogotu. Na konci svojho pobytu v Kolumbii kardinál prechladol. Po návrate dostal kŕče, jeho močová trubica bola blokována. Prijal sviatosti, vrátane posledného pomazania. Bol prevezený do nemocnice a tam operovaný. Operácia sa síce podarila, ale v dôsledku problémov so srdcom umiera 6.mája 1975. Záušnú sv. omšu a potom pohrebnú sv. omšu za kardinála celebroidal rakúsky kardinál Franz König. Mindszentyho ostatky boli podľa jeho prania uložené v kaplnke sv. Ladislava, ktorá bola vybudovaná jeho predchodcom v ostrihomskom arcibiskupskom úrade, Jurajom Selepčénim, v Mariazellskej bazilike.

Záver

Po zmene politických pomerov v Maďarsku, boli kardinálove ostatky, v roku 1991, prevezené do Ostrihomu a uložené v tamojšej bazilike. Na žiadosť kardinála Pétera Erdöa sa dostalo Mindszentyho v marci 2012 plno právnej, morálnej a politickej rehabilitácie. V roku 1993 bol zahájený proces blahorečenia. Dokumentácia k tomu bola potom, v roku 1996, poslaná Kongregácii pre svätorečenie. Podľa informácií Cardinal Mindszenty Foundation, má kardinálov beatifikačný proces podporu maďarských biskupov a môže sa dúfať, že bude rýchlo napredovať. Tri z piatich zväzkov materiálov, na podporu Mindszentyho beatifikácie, boli už podané do Vatikánu a podanie ďalších dvoch, sa čoskoro očakáva. Kardinál bol mužom heroických cností. Jeho život je príkladom, i pre dnešných cirkevných predstaviteľov odporu, voči zlému režimu. Neviedol s ním „dialóg“ ani s ním nehľadal kompromisy, pretože vedel, že ústupky voči nemu ho len posilnia. Tiež je príkladné aj to, že si v otázke, ako sa správať voči komunistickému režimu zachoval vlastný názor a verejne sa distancoval od pápežskej „Ostpolitik“. Podľa môjho názoru, jeho blahorečeniu nebráni to, že vo väzbe podpísal priznanie ku svojim údajným zločinom, pretože sa nejednalo o slobodný úkon, vzhľadom na to, že mu komunisti podávali drogy. Napriek tomu, rola pápeža Pavla VI. je zahanbujúca; jeho jednanie voči kardinálovi, by som označil za zradu. Pre niekoho preto môže byť nepochopiteľné, že v rámci jeho beatifikačného procesu, ktorý v roku 1983 zahájil pápež Ján Pavol II., mohol Benedikt XVI. v decembri 2012 deklarovať, že Pavol VI. mal heroické cnosti (sú i ďalšie dôvody, proti blahorečeniu Pavla VI.). Podľa svedectiev Luigiho Villy, mu kardinál Mindszenty povedal, že Pavol VI. vydal kresťanské národy do komunistických rúk. Osud kardinála Mindszentyho sa podobá osudu iného veľkého vyznávača a odporcu komunizmu, ukrajinského kardinála Josyfa Slipyja, ktorého beatifikačný proces bol tiež už zahájený. Ten tiež neúnavne po svojom prepustení z väzenia a vycestovaní do Ríma pôsobil (v ukrajinskej diaspore) v zahraničí. Navrhoval vytvorenie ukrajinského patriarchátu, ale Pavol VI. jeho zámer neschválil.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/kardinal-mindszenty-bojovnik-proti-komunizmu-ii/>